HOTĂRÂREA CURȚII (Camera întâi)

4 martie 2010 *

În cauza C-38/06,

având ca obiect o acțiune în constatarea neîndeplinirii obligațiilor formulată în temeiul articolului 226 CE, introdusă la 24 ianuarie 2006,

**Comisia Europeană,** reprezentată de domnul G. Wilms și de doamna M. Afonso, în calitate de agenți, cu domiciliul ales în Luxemburg,

reclamantă,

împotriva

**Republicii Portugheze,** reprezentată de domnii L. Inez Fernandes, Â. Seiça Neves și J. Gomes, precum și de doamna C. Guerra Santos, în calitate de agenți,

pârâtă,

* Limba de procedură: portugheza.

susținută de:

**Regatul Danemarcei,** reprezentat de domnul J. Molde, în calitate de agent,

**Republica Elenă,** reprezentată de doamna E.-M. Mamouna și de domnul K. Boskovits, în calitate de agenți, cu domiciliul ales în Luxemburg,

**Republica Italiană,** reprezentată de doamna I. Bruni, în calitate de agent, asistată de domnul G. De Bellis, avvocato dello Stato, cu domiciliul ales în Luxemburg,

**Republica Finlanda,** reprezentată de doamna A. Guimaraes-Purokoski, în calitate de agent,

interveniente,

CURTEA (Camera întâi),

compusă din domnul A. Tizzano, președinte de cameră, domnii E. Levits, A. Borg Barthet (raportor), M. Ilešič și M. Safjan, judecători,

avocat general: doamna J. Kokott,
grefier: doamna M. Ferreira, administrator principal,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 13 ianuarie 2010,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

## Hotărâre

1 Prin cererea introductivă, Comisia Comunităților Europene solicită Curții să constate că, prin refuzul de a constata și de a pune la dispoziția Comisiei resursele proprii datorate ca urmare a importurilor de echipamente și de produse cu utilizare specific militară în perioada cuprinsă între 1 ianuarie 1998 și 31 decembrie 2002 inclusiv, precum și prin refuzul de a plăti dobânzile de întârziere corespunzătoare, Republica Portugheză nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolelor 2 și 9-11 din Regulamentul (CEE, Euratom) nr. 1552/89 al Consiliului din 29 mai 1989 de punere în aplicare a Deciziei 88/376/CEE, Euratom privind resursele proprii ale Comunităților (JO L 155, p. 1), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (Euratom, CE) nr. 1355/96 al Consiliului din 8 iulie 1996 (JO L 175, p. 3, denumit în continuare „Regulamentul nr. 1552/89”), în ceea ce privește perioada cuprinsă între 1 ianuarie 1998 și 30 mai 2000 inclusiv, precum și al acelorași articole din Regulamentul (CE, Euratom) nr. 1150/2000 al Consiliului din 22 mai 2000 privind punerea în aplicare a Deciziei 94/728/CE, Euratom referitoare la sistemul resurselor proprii ale Comunităților (JO L 130, p. 1, Ediție specială, 01/vol. 2, p. 184), începând de la 31 mai 2000.

**Cadrul juridic**

2 Articolul 2 alineatul (1) din Decizia 88/376/CEE, Euratom a Consiliului din 24 iunie 1988 privind sistemul de resurse proprii ale Comunităților (JO L 185, p. 24, Ediție specială, 01/vol. 1, p. 62) și articolul 2 alineatul (1) din Decizia 94/728/CE, Euratom a Consiliului din 31 octombrie 1994 privind sistemul de resurse proprii ale Comunităților Europene (JO L 293, p. 9) prevăd:

„Veniturile următoare constituie resurse proprii înscrise în bugetul Comunităților:

[…]

(b) taxe ale Tarifului vamal comun și alte taxe stabilite sau de stabilit de către instituțiile Comunităților privind schimburile cu țările nemembre și taxe vamale asupra produselor prevăzute de Tratatul de instituire a Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului;

[…]”

3 Articolul 20 din Regulamentul (CEE) nr. 2913/92 al Consiliului din 12 octombrie 1992 de instituire a Codului vamal comunitar (JO L 302, p. 1, Ediție specială, 02/vol. 5, p. 58, denumit în continuare „Codul vamal comunitar") prevede:

„(1) Drepturile legal datorate la apariția unei datorii vamale se bazează pe Tariful vamal al Comunităților Europene.

[…]

(3) Tariful vamal al Comunităților Europene cuprinde:

(a) Nomenclatura combinată a mărfurilor;

[…]

(c) ratele și alte elemente de taxare aplicabile în mod normal mărfurilor cuprinse în Nomenclatura combinată în ceea ce privește:

— drepturile vamale

[…]

(d) măsurile tarifare preferențiale cuprinse în acorduri pe care le-a încheiat Comunitatea cu anumite țări sau grupuri de țări și care prevăd acordarea tratamentului tarifar preferențial;

(e) măsurile tarifare preferențiale adoptate unilateral de Comunitate pentru anumite țări, grupuri de țări sau teritorii;

(f) măsurile autonome de suspendare, care prevăd o reducere sau o exonerare de drepturi de import aferente anumitor mărfuri;

(g) alte măsuri tarifare prevăzute de legislația comunitară.

[…]"

4 Articolul 217 alineatul (1) din Codul vamal comunitar prevede:

„Orice valoare a drepturilor de import sau export care rezultă dintr-o datorie vamală, denumită în continuare «valoarea drepturilor», se calculează de autoritățile vamale de îndată ce intră în posesia datelor necesare și este înregistrată de autoritățile

respective în evidențele contabile sau pe orice alt suport echivalent (înscrierea în evidența contabilă).

[…]”

5 În cadrul punerii la dispoziția Comisiei a resurselor proprii ale Comunităților, Consiliul Uniunii Europene a adoptat Regulamentul nr. 1552/89, aplicabil în perioada în discuție în prezenta cauză până la 30 mai 2000. Acest regulament a fost înlocuit de la 31 mai 2000 de Regulamentul nr. 1150/2000, care procedează la codificarea Regulamentului nr. 1552/89 fără modificarea conținutului acestuia.

6 Articolul 2 din Regulamentul nr.1552/89 prevede:

„(1) În scopul aplicării prezentului regulament, dreptul Comunității asupra resurselor proprii la care se referă articolul 2 alineatul (1) literele (a) și (b) din Decizia 88/376/CEE, Euratom se constată de îndată ce sunt îndeplinite condițiile prevăzute de regulamentul vamal privind înregistrarea sumei cuvenite și notificarea debitorului.

(1a) Data stabilită la care se referă dispozițiile din alineatul (1) trebuie să fie data înregistrării, prevăzută de regulamentul vamal.

[…]”

7 Articolul 9 alineatul (1) din acest regulament prevede:

„Conform procedurii definite la articolul 10, fiecare stat membru înscrie resursele proprii în creditul contului deschis în acest scop în numele Comisiei la trezoreria sa sau la organismul pe care l-a desemnat.

Contul se menține fără a se plăti taxe." [traducere neoficială]

8 În conformitate cu articolul 10 alineatul (1) din regulamentul menționat:

„După deducerea cu 10 % sub formă de cheltuieli de încasare, conform articolului 2 alineatul (3) din Decizia 88/376/CEE, Euratom, înregistrarea resurselor proprii la care se referă articolul 2 alineatul (1) literele (a) și (b) din decizia menționată trebuie făcută cel târziu în prima zi lucrătoare după data de 19 a celei de a doua luni următoare aceleia în care s-a constatat dreptul, conform articolului 2 din prezentul regulament.

[…]"

9 Articolul 11 din Regulamentul nr. 1552/89 prevede:

„Orice întârziere în intrările în conturi prevăzută la articolul 9 alineatul (1) are drept rezultat plata de către statul membru vizat a unei dobânzi la o rată egală cu rata

dobânzii aplicate finanțărilor pe termen scurt în ziua scadenței pe piața monetară a statului membru, majorată cu două puncte. Această rată este majorată cu 0,25 puncte pentru fiecare lună de întârziere. Rata majorată se aplică întregii perioade de întârziere." [traducere neoficială]

10 În conformitate cu articolul 22 din Regulamentul nr. 1150/2000:

„Regulamentul (CEE, Euratom) nr. 1552/89 se abrogă.

Trimiterile la acest regulament trebuie înțelese ca fiind trimiteri la prezentul regulament și se citesc în conformitate cu tabelul de corespondențe din anexă, partea A."

11 Astfel, cu excepția împrejurării că Regulamentul nr. 1552/89 și, respectiv, Regulamentul nr. 1150/2000 fac trimitere la Decizia 88/376 și, respectiv, la Decizia 94/728, articolele 2 și 9-11 din aceste două regulamente sunt, în esență, identice.

12 Rata de 10 % prevăzută la articolul 10 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1150/2000 a fost majorată la 25 % prin Decizia 2000/597/CE, Euratom a Consiliului din 29 septembrie 2000 privind sistemul de resurse proprii al Comunităților Europene (JO L 253, p. 42, Ediție specială, 01/vol. 2, p. 206).

13 Punctul 1 din motivarea deciziei menționate prevede:

„Consiliul European care s-a întrunit la Berlin la 24 și 25 martie 1999 a hotărât, *inter alia*, că sistemul de resurse proprii al Comunităților trebuie să fie echitabil, transparent, eficient, simplu și bazat pe criteriul care exprimă cel mai bine capacitatea de contribuție a fiecărui stat membru."

14 Regulamentul (CE) nr. 150/2003 al Consiliului din 21 ianuarie 2003 privind suspendarea drepturilor vamale la anumite armamente și echipamente militare (JO L 25, p. 1, Ediție specială, 02/vol. 15, p. 71), adoptat pe baza articolului 26 CE, prevede la considerentul (5):

„Pentru a se ține seama de protecția secretului militar al statelor membre, este necesar să se prevadă proceduri administrative specifice pentru acordarea beneficiului suspendării drepturilor. O declarație a autorității competente din statul membru ale cărui forțe armate sunt destinatare ale armamentului sau ale echipamentelor militare, care ar putea, de asemenea, să îndeplinească rolul de declarație vamală în sensul Codului vamal, ar constitui o garanție corespunzătoare a îndeplinirii condițiilor cerute. Declarația ar lua forma unui certificat. Este necesar să se precizeze forma pe care trebuie să o ia aceste certificate și să se prevadă, de asemenea, posibilitatea de a întocmi declarația cu ajutorul tehnicilor de prelucrare a datelor."

15 Articolul 1 din acest regulament prevede:

„Prezentul regulament stabilește condițiile necesare pentru suspendarea autonomă a drepturilor vamale la anumite armamente și echipamente militare importate din țări terțe de către autoritățile însărcinate cu apărarea militară ale statelor membre sau în numele acestora."

16 Articolul 3 alineatul (2) din regulamentul menționat prevede:

„Fără a aduce atingere alineatului (1), din motive de secret militar, certificatul și mărfurile importate pot fi prezentate altor autorități desemnate în acest scop de către statul membru importator. În acest caz, autoritatea competentă care emite certificatul transmite în fiecare an autorităților vamale din statul său membru, înainte de 31 ianuarie și 31 iulie, un raport de sinteză cu privire la importurile în cauză. Raportul acoperă o perioadă de șase luni imediat premergătoare lunii în cursul căreia a fost prezentat raportul. Acesta precizează numărul și data emiterii certificatelor, data importului și valoarea totală, precum și greutatea brută a produselor importate împreună cu certificatele."

17 În conformitate cu articolul 8, Regulamentul nr. 150/2003 se aplică de la 1 ianuarie 2003.

**Procedura precontencioasă**

18 Prin scrisoarea de punere în întârziere din 21 decembrie 2001, trimisă în cadrul procedurii de încălcare nr. 1990/2039, Comisia a informat Republica Portugheză că nu își îndeplinise obligațiile întrucât, pe baza articolului 296 CE, a scutit de taxele vamale prevăzute de legislația Uniunii importurile sale de produse cu utilizare militară.

19 Printr-o altă scrisoare, din data de 20 decembrie 2001, Comisia a solicitat Republicii Portugheze să procedeze la calculul taxelor vamale pe care apreciază că le datorează acest stat membru în temeiul importurilor în discuție și să le pună la dispoziția sa

până la data de 31 martie 2002, dată cu începere de la care s-ar aplica dobânzile de întârziere prevăzute la articolul 11 din Regulamentul nr. 1150/2000.

20 La data de 2 iulie 2002, după ce a luat cunoștință de răspunsul Republicii Portugheze, care afirma că importurile în discuție sunt scutite de taxe vamale întrucât sunt destinate unor scopuri specific militare, iar această scutire este necesară pentru protecția intereselor esențiale ale siguranței acestui stat membru în conformitate cu articolul 296 CE, Comisia a solicitat din nou Republicii Portugheze, prin scrisoarea din 24 martie 2003, să îi pună la dispoziție cuantumul total al taxelor vamale pe care apreciază că le datorează acest stat membru în temeiul importurilor de materiale militare efectuate între 1998 și 2002, precum și datele contabile necesare calculului dobânzilor de întârziere.

21 Comisia a invitat din nou Republica Portugheză, prin scrisoarea de punere în întârziere din 17 octombrie 2003, să procedeze, în cel mai scurt termen, la calculele necesare în scopul stabilirii cuantumului resurselor proprii care nu fuseseră plătite, să pună aceste resurse la dispoziția sa și să plătească dobânzile de întârziere datorate în aplicarea articolului 11 din Regulamentul nr. 1150/2000.

22 Întrucât a considerat nesatisfăcătoare argumentele invocate de Republica Portugheză în răspunsul său din 9 ianuarie 2004, Comisia a adresat acestui stat membru, la 18 octombrie 2004, un aviz motivat prin care îl invita să ia măsurile necesare pentru a se conforma acestui aviz în termen de două luni de la primire.

23 La 6 octombrie 2004, Republica Portugheză a adresat Comisiei o scrisoare de răspuns complementară la scrisoarea de punere în întârziere din 17 octombrie 2003.

24 Întrucât Republica Portugheză nu a răspuns în cele din urmă la avizul motivat menționat și nici nu a procedat la plata resurselor proprii și a dobânzilor pretinse, Comisia a introdus prezenta acțiune.

25 Prin Ordonanța din 24 mai 2006, președintele Curții a admis intervenția Regatului Danemarcei, a Republicii Elene, a Republicii Italiene și a Republicii Finlanda, în susținerea concluziilor Republicii Portugheze.

**Cu privire la acțiune**

*Cu privire la admisibilitate*

Argumentele părților

26 Republica Portugheză apreciază că prezenta acțiune trebuie considerată inadmisibilă. Astfel, potrivit acestui stat membru, reiese cu claritate din cuprinsul cererii introductive că Comisia solicită să îi fie plătite sume corespunzătoare resurselor proprii despre care știe că nu au fost nici lichidate, nici luate în considerare, nici notificate și, evident, nici percepute.

27 Astfel, deși Comisia solicită să se constate neîndeplinirea de către Republica Portugheză a anumitor obligații care îi revin în temeiul dreptului Uniunii, această instituție ar solicita în realitate Curții să oblige acest stat membru să repare prejudiciul pe care ea pretinde că l-a suferit ca urmare a faptului că Republica Portugheză nu ar fi procedat, în mod eronat, la recuperarea creanțelor vamale vizate în cererea introductivă.

28 Potrivit Republicii Portugheze, această discrepanță dintre obiectul litigiului și cerere este contrară prevederilor articolului 38 alineatul (1) din Regulamentul de procedură, care prezumă că obiectul litigiului este conform cu concluziile.

29 Comisia consideră că excepția de inadmisibilitate ridicată de Republica Portugheză este lipsită de orice fundament.

30 Potrivit Comisiei, în primul rând, sumele pe care le datorează Republica Portugheză la bugetul Uniunii sunt cele pe care acest stat membru ar fi trebuit să le perceapă și cu care ar fi trebuit să crediteze Comunitatea în executarea obligațiilor care îi incumbă în virtutea dreptului Uniunii. Aspectul referitor la aprecierea neîndeplinirii obligațiilor menționate ar fi o problemă de interpretare și de aplicare a Tratatului CE care ține de competența Curții în virtutea articolului 220 CE, pentru care articolul 226 CE prevede o acțiune și o procedură specifice care trebuie inițiate de Comisie. Potrivit Comisiei, competența Curții este, prin urmare, incontestabilă.

31 În al doilea rând, Comisia precizează că nu există nicio discrepanță între obiectul litigiului și concluziile sale. Acțiunea introdusă de Comisie ar fi guvernată de

articolul 226 CE și ar avea ca obiect un litigiu dintre aceasta și Republica Portugheză și care vizează constatarea neîndeplinirii de către aceasta din urmă a obligațiilor care îi revin în temeiul dreptului Uniunii.

32 În al treilea rând, Comisia apreciază că trebuie respinsă afirmația Republicii Portugheze potrivit căreia acțiunea ar putea fi considerată inadmisibilă pentru motivul că există o imposibilitate practică de a lua măsurile necesare pentru a se conforma hotărârii ce urmează a interveni. În orice caz, ar fi cert că dificultățile practice, de ordin material sau juridic, pe care le-ar putea întâmpina Republica Portugheză cu ocazia luării măsurilor pe care le impune executarea acestei hotărâri nu pot constitui în niciun caz un obstacol în calea admisibilității acțiunii în constatarea neîndeplinirii obligațiilor formulate de Comisie împotriva sa.

Aprecierea Curții

33 Trebuie subliniat că, prin intermediul prezentei acțiuni, obiectivul Comisiei este de a obține constatarea unei neîndepliniri a obligațiilor prevăzute la articolele 2 și 9-11 din Regulamentele nr. 1552/89 și 1150/2000.

34 În plus, rezultă din însuși modul de redactare a cererii introductive formulate de Comisie că aceasta din urmă s-a limitat să solicite constatarea pretinsei neîndepliniri a obligațiilor, fără a solicita Curții să impună statului membru în cauză anumite măsuri.

35 Nu există, așadar, nicio discrepanță între obiectul litigiului și concluziile formulate de Comisie.

36 În consecință, acțiunea Comisiei trebuie declarată admisibilă.

*Cu privire la fond*

Argumentele părților

37 Comisia arată că în mod eronat se întemeiază Republica Portugheză pe articolul 296 CE pentru a refuza plata taxelor vamale corespunzătoare importurilor în cauză, întrucât perceperea acestora nu amenință interesele esențiale ale siguranței acestui stat membru.

38 În ceea ce privește interpretarea articolului 296 CE, Comisia apreciază că Republica Portugheză nu poate scuti de taxe vamale importurile sale de produse cu utilizare specific militară decât dacă condițiile de aplicare a acestui articol sunt îndeplinite și în limita dispozițiilor adoptate de Consiliu privind scutirea de asemenea taxe în conformitate cu articolul 26 CE.

39 Regulamentul nr. 150/2003 presupune, pe de altă parte, potrivit Comisiei, un raționament similar, deoarece mărfurile pentru care acest regulament prevede o scutire de taxe vamale nu pot beneficia de aceasta decât dacă sunt îndeplinite anumite condiții.

40 Comisia apreciază că Hotărârea din 16 septembrie 1999, Comisia/Spania (C-414/97, Rec., p. I-5585), privind scutiri în materia taxei pe valoarea adăugată, indică faptul că derogările de la dispozițiile tratatului, prevăzute printre altele la articolul 296 CE, trebuie să facă obiectul unei interpretări stricte. Potrivit Comisiei, statul membru în

cauză trebuie să facă dovada că scutirea a cărei aplicare o pretinde nu depășește ipoteza prevăzută la acest articol și că există împrejurări excepționale care justifică necesitatea de a deroga de la normele Tarifului vamal comun. Potrivit Comisiei, aceste elemente evidențiate de Curte în materia taxei pe valoarea adăugată pot fi transpuse în materia resurselor proprii.

41 În plus, Comisia respinge argumentele Republicii Portugheze referitoare la scumpirea materialului militar importat sau la optimizarea resurselor financiare consacrate întreținerii și modernizării forțelor sale armate. În opinia Comisiei, acest stat membru nu prezintă nicio dovadă întemeiată pe cifre care să permită să se rețină o punere în pericol a capacităților sale de apărare.

42 Comisia consideră, în ceea ce privește protecția secretului militar invocat de Republica Portugheză pentru a justifica scutirea de taxe vamale a materialului militar importat din state terțe, că protecția secretului militar nu privește decât modalitățile de control al mărfurilor importate și nu pune în discuție obligația de a achita taxele vamale prevăzute de legislația Uniunii.

43 Comisia apreciază astfel că Republica Portugheză poate adopta măsuri de organizare internă a administrației sale care să garanteze confidențialitatea căutată. Această abordare ar fi, de altfel, întărită de Regulamentul nr. 150/2003, care ia în considerare protecția secretului militar al statelor membre.

44 În ceea ce privește secretul militar invocat de Republica Portugheză, Comisia exprimă îndoieli referitoare la caracterul sincer al motivului invocat. Astfel, numeroase informații referitoare la importurile de produse cu utilizare militară ale acestui stat membru, al căror conținut excedează în mare măsură gradului de detaliu necesar lichidării taxelor vamale datorate Comunității, sunt înscrise în Registrul armelor convenționale al Organizației Națiunilor Unite, căruia Republica Portugheză îi comunică un rezumat anual al principalelor importuri de arme convenționale pe care

le-a efectuat, și sunt menționate în rapoartele referitoare la comerțul cu arme și alte echipamente militare pe care le publică principalele state exportatoare, toate aceste informații fiind ușor accesibile publicului.

45 În ceea ce privește coerența acțiunii Comisiei în raport cu adoptarea Regulamentului nr. 150/2003, Comisia respinge acuzațiile Republicii Portugheze care tind a demonstra că acțiunea sa nu ar fi conformă cu conținutul acestui regulament.

46 Astfel, Comisia amintește că misiunea sa principală, în conformitate cu articolul 211 CE, este de a veghea la aplicarea dreptului Uniunii și că luarea în considerare a intereselor statelor membre și ale Comunității atunci când face uz de dreptul său de inițiativă legislativă în vederea adoptării unei legislații mai bine adaptate acestor interese nu poate nici să dispenseze statele membre de obligațiile lor care rezultă din dreptul Uniunii în vigoare înainte de punerea în aplicare a acestei noi legislații, precum, în speță, Regulamentul nr. 150/2003, nici să descarce Comisia de responsabilitățile care îi sunt încredințate prin articolul 211 CE.

47 În ceea ce privește principiile încrederii legitime și securității juridice, Comisia apreciază că a luat deja în considerare aceste principii, întrucât nu a reclamat taxele vamale restante decât pentru perioada cuprinsă între 1 ianuarie 1998 și 31 decembrie 2002, deși încălcarea acoperă în realitate o perioadă mult mai lungă.

48 Republica Portugheză consideră că articolul 296 CE constituie o derogare generală de la toate celelalte prevederi ale tratatului pur și simplu limitată, în temeiul articolului 298 primul paragraf CE, prin enumerarea armamentelor enunțate în lista stabilită prin Decizia nr. 255/58 a Consiliului din 15 aprilie 1958 și prin mecanismul care permite Comisiei sau oricărui stat membru să sesizeze direct Curtea, în conformitate cu articolul 298 al doilea paragraf CE, în cazul în care consideră că un alt stat membru abuzează de derogarea prevăzută la articolul 296 CE.

49 Republica Portugheză apreciază că, pe lângă aceste condiții, statele membre dispun de o putere discreționară în ceea ce privește determinarea măsurilor care aduc atingere intereselor esențiale ale siguranței lor. Această competență a statelor membre de a adopta în mod unilateral măsuri care derogă de la prevederile tratatului ar fi justificată prin considerații legate de respectarea suveranității, a integrității teritoriale și a apărării statelor membre. Echilibrul instituțional al Comunității ar impune, pe de altă parte, ca fiecare stat membru să aibă responsabilitatea definirii măsurilor pe care le consideră necesare pentru protecția intereselor esențiale ale siguranței sale.

50 Potrivit Republicii Portugheze, abordarea Curții din cuprinsul Hotărârii Comisia/Spania, citată anterior, se situează în perspectiva aplicabilității normelor prevăzute în A șasea directivă 77/388/CEE a Consiliului din 17 mai 1977 privind armonizarea legislațiilor statelor membre referitoare la impozitele pe cifra de afaceri – sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată: baza unitară de evaluare (JO L 145, p. 1), în considerarea articolului 296 CE.

51 Republica Portugheză își întemeiază argumentația referitoare la interpretarea care trebuie dată articolului 296 CE pe Hotărârea Tribunalului din 30 septembrie 2003, Fiocchi Munizioni/Comisia (T-26/01, Rec., p. II-3951), în care se arată la punctul 58 că articolul 296 CE are, pentru activitățile pe care le are în vedere și în condițiile pe care le prevede, un domeniu de aplicare general, susceptibil să afecteze toate dispozițiile de drept comun ale tratatului. În plus, ar rezulta din această hotărâre că articolul 296 alineatul (1) litera (b) CE conferă statelor membre o putere discreționară extrem de largă atunci când evaluează nevoile care beneficiază de o asemenea protecție.

52 În ceea ce privește coerența acțiunii Comisiei, Republica Portugheză a subliniat încă o dată că, din 1988, Comisia a depus o propunere legislativă care a condus la adoptarea Regulamentului nr. 150/2003. Astfel, obiectul prezentei acțiuni în constatarea neîndeplinirii obligațiilor nu ar fi conform cu rolul jucat de Comisie în adoptarea acestui regulament, care, în plus, stabilește o listă de materiale militare scutite de taxe vamale mai amplă decât cea stabilită prin Decizia nr. 255/58.

53 Republica Portugheză adaugă că, pe parcursul anilor, Comisia nu a reacționat la practica acestui stat membru, precum și a unui mare număr de alte state membre care constă în a scuti de taxe vamale importul de produse cu utilizare militară. În consecință, atât prezentarea, în 1988, de către Comisie a unei propuneri de regulament al Consiliului privind suspendarea taxelor vamale la anumite armamente și echipamente militare, cât și absența continuă de reacție a Comisiei pe parcursul celor 14 ani care separă această propunere de adoptarea Regulamentului nr. 150/2003 ar fi fost la originea unei încrederi legitime dezvoltate de statele membre care le-a permis să aprecieze că Comisia ar aproba în mod tacit practica lor și ar considera-o conformă cu dreptul Uniunii.

54 În virtutea considerentului (2) al Regulamentului nr. 150/2003, „[e]ste în interesul întregii Comunități ca statele membre să își poată echipa forțele armate cu armamentele și echipamentele militare cele mai avansate din punct de vedere tehnologic și cele mai potrivite. Datorită evoluției tehnologice rapide pe care o cunoaște acest sector industrial la scară mondială, se obișnuiește ca autoritățile din statele membre însărcinate cu apărarea națională să își procure armamente și echipamente militare de la producători sau de la alți furnizori situați în țări terțe. Având în vedere interesele statelor membre, este compatibil cu interesele Comunității ca unele dintre aceste armamente și echipamente să poată fi importate cu scutire de drepturi vamale". Republica Portugheză consideră că acest interes al Comunității nu s-a născut odată cu publicarea Regulamentului nr. 150/2003, ci era deja subiacent listei stabilite prin Decizia nr. 255/58 și propunerii menționate făcute în 1988.

55 În ceea ce privește protecția secretului militar al statelor membre, Republica Portugheză subliniază necesitatea ca informațiile referitoare la echipamentul forțelor armate să fie rezervate exclusiv apărării naționale, ceea ce ar fi pus în discuție dacă s-ar aplica taxe vamale produselor destinate unei utilizări militare, deoarece aplicarea unor asemenea taxe presupune posibilitatea autorităților vamale de a proceda la verificarea fizică a mărfurilor. Nu ar fi suficient, după cum sugerează Comisia, să se încredințeze verificarea materialului militar unui număr restrâns de „funcționari de încredere".

56 Potrivit Republicii Portugheze, faptul că controalele vamale asupra importurilor de materiale militare sunt susceptibile să pună în discuție protecția secretului militar a fost admis de Comisie înainte de intrarea în vigoare a Regulamentului nr. 150/2003, astfel cum demonstrează considerentul (5) al acestui regulament, care prevede că, „[p]entru a se ține seama de protecția secretului militar al statelor membre, este necesar să se prevadă proceduri administrative specifice pentru acordarea beneficiului suspendării drepturilor".

57 În ceea ce privește argumentele dezvoltate de Comisie referitor la publicarea unor informații diverse, ușor accesibile publicului, privind importurile de materiale militare ale Republicii Portugheze, acest stat membru dă asigurări că informațiile clasificate ca „secrete" sau „confidențiale" nu sunt niciodată divulgate și furnizează mai multe documente clasificate ca atare pentru a justifica aceste susțineri.

Aprecierea Curții

58 Trebuie subliniat încă de la început că, în cuprinsul mai multor hotărâri recente (a se vedea Hotărârile din 15 decembrie 2009, Comisia/Finlanda, C-284/05, Rep., p. I-11705, Comisia/Suedia, C-294/05, Rep., p. I-11777, Comisia/Italia, C-387/05, Rep., p. I-11831, Comisia/Grecia, C-409/05, Rep., p. I-11859, Comisia/Danemarca, C-461/05, Rep., p. I-11887 și Comisia/Italia, C-239/06, Rep., p. I-11913), Curtea a avut ocazia de a se pronunța asupra unor probleme identice celor ridicate în cadrul prezentei cauze. Trebuie, prin urmare, să se facă aplicarea principiilor evidențiate în hotărârile menționate.

59 Acestea fiind precizate, trebuie amintit că Codul vamal comunitar prevede perceperea taxelor vamale la importul de bunuri de uz militar, precum cele din speță, provenite din state terțe. Nicio dispoziție din reglementarea vamală a Uniunii nu prevedea, pentru perioada importurilor în litigiu, și anume perioada cuprinsă între 1 ianuarie 1998 și 31 decembrie 2002, scutirea specifică de taxe vamale pentru importul

acestui tip de bunuri. În consecință, nu exista pentru această perioadă nicio scutire expresă de obligația de a plăti autorităților competente taxele datorate, însoțite, după caz, de dobânzi de întârziere (a se vedea Hotărârea Comisia/Grecia, citată anterior, punctul 47).

60 Se poate deduce, pe de altă parte, din adoptarea Regulamentului nr. 150/2003, care prevede suspendarea taxelor vamale la anumite armamente și echipamente militare de la 1 ianuarie 2003, că legiuitorul Uniunii a plecat de la ipoteza că o obligație de a plăti taxele vamale exista anterior acestei date (a se vedea Hotărârea Comisia/Grecia, citată anterior, punctul 48).

61 Republica Portugheză nu a negat, în niciun moment, existența importurilor în litigiu pe parcursul perioadei luate în considerare. Ea s-a mărginit să conteste dreptul Comunității la resursele proprii în cauză, argumentând că, în virtutea articolului 296 CE, obligația de a plăti taxele vamale pe armamentul importat din state terțe ar aduce o gravă atingere intereselor esențiale ale siguranței sale.

62 Potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, deși adoptarea măsurilor apte să asigure siguranța lor internă și externă este de competența statelor membre, totuși nu rezultă din aceasta că asemenea măsuri se sustrag în totalitate domeniului de aplicare al dreptului Uniunii (a se vedea Hotărârea Comisia/Grecia, citată anterior, punctul 50 și jurisprudența citată). Astfel, după cum Curtea a constatat deja, tratatul prevede derogări exprese aplicabile în situații susceptibile să afecteze siguranța publică doar la articolele 30 CE, 39 CE, 46 CE, 58 CE, 64 CE, 296 CE și 297 CE, care privesc ipoteze excepționale precis delimitate. Nu se poate deduce din aceasta că ar exista o rezervă generală, inerentă tratatului, care ar exclude din sfera de aplicare a dreptului Uniunii orice măsură luată în temeiul siguranței publice. Recunoașterea unei astfel de rezerve, în afara condițiilor specifice ale prevederilor tratatului, ar risca să aducă atingere

caracterului imperativ al dreptului Uniunii și aplicării uniforme a acestuia (a se vedea Hotărârea Comisia/Grecia, citată anterior, punctul 50 și jurisprudența citată).

63 În plus, astfel cum rezultă dintr-o jurisprudență constantă în ceea ce privește derogările de la libertățile fundamentale, derogările prevăzute la articolele 296 CE și 297 CE trebuie interpretate strict (Hotărârea Comisia/Grecia, citată anterior, punctul 51 și jurisprudența citată).

64 Mai particular, în ceea ce privește articolul 296 CE, trebuie subliniat că, deși acest articol face vorbire de măsuri pe care un stat membru le poate aprecia ca necesare pentru protecția intereselor esențiale ale siguranței sale sau de informații a căror divulgare o consideră contrară acestor interese, acesta nu poate totuși să fie interpretat într-un asemenea mod încât să confere statelor membre autoritatea de a deroga de la dispozițiile tratatului prin simpla invocare a intereselor menționate (a se vedea Hotărârea Comisia/Grecia, citată anterior, punctul 52).

65 Pe de altă parte, în domeniul taxei pe valoarea adăugată, în Hotărârea Comisia/Spania, citată anterior, Curtea a constatat neîndeplinirea obligațiilor în cauză pentru motivul că Regatul Spaniei nu demonstrase că scutirea de taxa menționată la importurile și achizițiile de armament, de muniție și de material de uz exclusiv militar, scutire prevăzută de legislația spaniolă, era justificată, în temeiul articolului 296 alineatul (1) litera (b) CE, de necesitatea de a proteja interesele esențiale ale siguranței acestui stat membru (Hotărârea Comisia/Grecia, citată anterior, punctul 53).

66 În consecință, statul membru care invocă beneficiul articolului 296 CE trebuie să dovedească necesitatea recurgerii la derogarea prevăzută la acest articol în scopul protejării intereselor esențiale ale siguranței sale (Hotărârea Comisia/Grecia, citată anterior, punctul 54).

67 În lumina acestor considerații, nu poate fi admis ca un stat membru să invoce scumpirea materialului militar ca urmare a aplicării taxelor vamale la importurile de astfel de material provenind din state terțe pentru a pretinde să fie scutit, în detrimentul altor state membre care, în ceea ce le privește, percep și achită taxele vamale referitoare la asemenea importuri, de obligațiile pe care i le impune solidaritatea financiară în privința bugetului Uniunii (Hotărârea Comisia/Grecia, citată anterior, punctul 55).

68 În ceea ce privește argumentul potrivit căruia procedurile vamale ale Uniunii nu ar fi de natură să asigure siguranța Republicii Portugheze, având în vedere exigențele de confidențialitate conținute în acordurile încheiate cu statele exportatoare, trebuie subliniat, după cum observă pe bună dreptate Comisia, că aplicarea regimului vamal al Uniunii implică intervenția agenților Uniunii și a celor naționali, care sunt ținuți dacă este cazul de o obligație de confidențialitate, în situația prelucrării unor date sensibile, de natură să protejeze interesele esențiale ale siguranței statelor membre (Hotărârea Comisia/Grecia, citată anterior, punctul 56).

69 Pe de altă parte, declarațiile pe care statele membre trebuie să le completeze și să le transmită Comisiei în mod periodic nu presupun atingerea unui nivel de precizie de o asemenea natură încât să conducă la prejudicierea intereselor statelor menționate atât în materie de siguranță, cât și de confidențialitate.

70 În aceste condiții și în conformitate cu articolul 10 CE, referitor la obligația care revine statelor membre de a facilita îndeplinirea misiunii Comisiei care constă în a veghea la respectarea tratatului, acestea sunt ținute să pună la dispoziția acestei instituții documentele necesare verificării regularității transferului de resurse proprii ale Comunității. Totuși, o asemenea obligație nu se opune posibilității statelor membre de a limita informația transmisă, de la caz la caz și în mod excepțional, pe baza articolului 296 CE, la anumite elemente ale unui document sau de a refuza complet transmiterea acesteia (Hotărârea Comisia/Grecia, citată anterior, punctul 58).

71 Având în vedere considerațiile care precedă, Republica Portugheză nu a demonstrat îndeplinirea condițiilor necesare pentru aplicarea articolului 296 CE.

72 În sfârșit, în ceea ce privește argumentele Republicii Portugheze care vizează a demonstra că, din cauza inacțiunii prelungite a Comisiei, precum și a adoptării Regulamentului nr. 150/2003, acest stat membru putea să considere în mod legitim că Comisia nu ar introduce prezenta acțiune, în măsura în care aceasta ar fi acceptat în mod tacit existența unei derogări în materie, trebuie amintit că în niciun stadiu al procedurii Comisia nu a abandonat poziția sa de principiu.

73 Astfel, în declarația sa formulată cu ocazia negocierilor referitoare la Regulamentul nr. 150/2003, Comisia și-a exprimat voința fermă de a nu renunța la perceperea taxelor vamale care ar fi trebuit plătite pentru perioadele anterioare intrării în vigoare a acestuia și și-a rezervat dreptul de a adopta inițiativele care s-ar impune în această privință.

74 Rezultă din ceea ce precedă că, prin refuzul de a constata și de a pune la dispoziția Comisiei resursele proprii datorate ca urmare a importurilor de echipamente și de produse cu utilizare specific militară în perioada cuprinsă între 1 ianuarie 1998 și 31 decembrie 2002 inclusiv, precum și prin refuzul de a plăti dobânzile de întârziere corespunzătoare, Republica Portugheză nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolelor 2 și 9-11 din Regulamentul nr. 1552/89, în ceea ce privește perioada cuprinsă între 1 ianuarie 1998 și 30 mai 2000 inclusiv, precum și al acelorași articole din Regulamentul nr. 1150/2000, în ceea ce privește perioada cuprinsă între 31 mai 2000 și 31 decembrie 2002.

**Cu privire la cheltuielile de judecată**

75 În temeiul articolului 69 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât Comisia a solicitat obligarea Republicii Portugheze la plata cheltuielilor de judecată, iar Republica Portugheză a căzut în pretenții, se impune obligarea acesteia la plata cheltuielilor de judecată.

76 Conform alineatului (4) primul paragraf al aceluiași articol, Regatul Danemarcei, Republica Elenă, Republica Italiană și Republica Finlanda, care au intervenit în litigiu, suportă propriile cheltuieli de judecată.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera întâi) declară și hotărăște:

**1) Prin refuzul de a constata și de a pune la dispoziția Comisiei Comunităților Europene resursele proprii datorate ca urmare a importurilor de echipamente și de produse cu utilizare specific militară în perioada cuprinsă între 1 ianuarie 1998 și 31 decembrie 2002 inclusiv, precum și prin refuzul de a plăti dobânzile de întârziere corespunzătoare, Republica Portugheză nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolelor 2 și 9-11 din Regulamentul (CEE, Euratom) nr. 1552/89 al Consiliului din 29 mai 1989 de punere în aplicare a Deciziei 88/376/CEE, Euratom privind resursele proprii ale Comunităților, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (Euratom, CE) nr. 1355/96 al Consiliului din 8 iulie 1996, în ceea ce privește perioada cuprinsă între 1 ianuarie 1998 și 30 mai 2000 inclusiv, precum și al acelorași articole din Regulamentul (CE, Euratom) nr. 1150/2000 al Consiliului din 22 mai 2000 privind punerea în aplicare a Deciziei 94/728/CE, Euratom referitoare la sistemul resurselor proprii ale Comunităților, în ceea ce privește perioada cuprinsă între 31 mai 2000 și 31 decembrie 2002.**

**2) Obligă Republica Portugheză la plata cheltuielilor de judecată.**

**3) Regatul Danemarcei, Republica Elenă, Republica Italiană și Republica Finlanda suportă propriile cheltuieli de judecată.**

Semnături